

taren, när handen icke kunde mer och ögonen nekade att göra tjänst, dikterade för sin svärson Altnikol. Och i stilla andakt lyssnar församlingen till den bön, Johann Sebastian Bach i toner frambär, då han går att inför övermästaren avlägga räkenskap:

»Vor deinen Thron tret ich hiemit,
O Gott und dich demütig bitt!
Wend dein genädig Angesicht
Von mir betrübten Sünder nicht».

Den 16:de tyska Bachfesten är tillända. De som haft förmånen att deltaga i densamma, ha anammat Bachs evangelium innerligare och

uppriktigare än kanske någonsin tillföre. Bach har för dem blivit om möjligt ännu större och väldigare. En annan tonernas betvingare, Johannes Brahms, yttrade en gång: »Om all musik plötsligt skulle försvinna, alltså om av Beethovens, Schuberts och Schumanns verk in tet mera funnes till, så skulle visserligen detta smärta mig djupt, dock — otröstlig vore jag blott över förlusten av Johann Sebastian Bachs verk.» Ett överord, synes det. Och dock, ju mer man lyssnar till J. S. Bachs toner, ju mer man tränger in i hans verk, desto mer frestas man att helt instämma i detta kraftord.
David Åhlén.

Recensioner.

Från Svenska kyrkans Diakonistyrelses Bokförlag ha några nya musikallier utkommit, som tarva uppmärksamhet från denna Tidskrifts sida. I den prisbilliga serien av körkompositioner för blandad kör, för kyrkligt eller åtminstone religiöst bruk ha en del nya nummer utkommit. Vi anteckna bland dessa några för denna Tidskrifts läsare bekanta körsaker: Bruckners: Vaka, kristen, kom att smaka; Brahms: Fader allsmäktig, all kärleks källa; nattvardspsalmen: Kom, o Jesu, väck mitt sinne, arrangerad av Otto Olsson, vilka tidigare utgivits som musikbilaga till denna Tidskrift. Av äldre från Hymnarium och Musica sacra väl kända hymner ha några klassiska tonsättare utvalts: Bachs arrangemang av Selneckers mel. till psalm 429: Jag kan ej rätt dig lova (tidigare brukad till nyårstexten: Nu kommen när och fjärran); Isaacs utomordentliga sättning till Innsbrucks-visan, här anpassad till texten i psalm 90 (fråga är väl, om det ej varit förmånligare att bruka någon av aftonpsalmernas text: 433 eller 442, detta både av rent praktiska skäl: köerna ha ett rätt stort antal passionshymner men få allmänna aftonhymner, men ock av andra skäl: melodien är på ett särskilt sätt sammanvuxen med den Gerhardttska aftonpsalmen); av Praetorius har upptagits julhymnen: Nu fröjde sig var kristen själ (föret publicerad i Musica sacra under texten: Gläd dig, du helga kristenhet). De nu le-

vande svenska kompositörerna representeras av J. Morén med: Se, vi gå upp till Jerusalem, av Otto Olsson med nattvardshymnen: Låt mig få bliva städs i dig, Himmelfärdsdagens psalm: Allt fullkomnat är, o Jesu, samt tacksägelsedagens: Lovsungen Herren, som i det höga. De yngre företrädas av Harald Cederwall med en beaktansvärd passions- och nattvardsmottett: O Guds lamm, och Tore Torlind med: Min högsta skatt, o Jesu kär.

Daniel Olson, tidigare bekant för denna Tidskrifts läsare genom sin körkomposition till den kristliga dagvisans ord (förra årgångens decembernummer) och genom en väl genomförd passionshymn: Du stilla grav, har samlat och utgivit ett tiotal *Körsånger för kyrkodrets högtider, komponerade för blandad kör*. I denna samling, som kan erhållas direkt från kompositören (adress: Ekeby, *Strålsnäs*) återfinner man med glädje de förut bekanta, vid sidan av nykomponerade. Olson håller sig gärna till psalmboken. Ur denna har han så gott som uteslutande hämtat sina texter. I ett par fall har han också prövat på att arrangera själva koralmelodien. Intressantast och mest lyckad av dessa senare synes mig hans sättning av psalm 21. En stilla försynthet och värdighet kommer till tals i hans hymner.

Kyrklig sång för ungdom i församling, skola och hem, utgiven genom Svenska

Kyrkans Diakonistyrrelse och på dess förslag, har utkommit i en ny, omarbetad upplaga. En revision av den förutvarande upplagan nödvändiggjordes, då åtskilliga av dess sånger upptogs i Nya psalmernas tillägg till gamla psalmboken. Det nya har i viss utsträckning hämtats från den gamla pietismens och väckelsens andliga sångskatt. Men också den yngre diktningen inom och utom kyrkan har fått komma fram. Flertalet religiösa riktningar torde alltså vara företrädade. Urvalet är, synes det mig, därvid otvivelaktigt mycket skickligt gjort, vilket dock icke hindrar, att helhetsintrycket icke är en sångbok av bestämd karaktär och färg utan en antologi, såsom sådan otvivelaktigt ytterst intressant. Vad musiken beträffar, är det mesta bekant från den tidigare upplagan. De nyinförda sångerna ha emellertid delvis också krävt nya melodier, dels ur äldre källor, dels nykomponerade. Också här äro alla slag av kompositörer och riktningar företrädade, från Orlando Gibbons ända till Lewi Petrus, den senare som bekant en av pingströrelsens ledare. Ett och annat nyframdraget gammalt *gott* gods antecknar man sig till minnes; inför åtskilligt känner man undran och tvekan: är detta värt mödan av det arbete, som det kommer att kosta att göra det levande bland vår tids ungdom? Till förtjänsterna i musikbilagan bör tacksamt räknas, att åtskilligt gott material från Danmarks koralssamlingar framdragits. I somliga fall vill det alldeles bestämt synas, som om den musikaliske redaktören icke tillbörligt gjort bruk av vad som finnes att ta. Ett par exempel: till Gerhards psalm: *Gib dich zu frieden und sei stille, översatt: Var ej orolig men förnöjder*, har under n:r 150 upptagits en från okänd källa härstammande melodi ur samlingen: *Från fädernas tid*. I Schemellis sångbok finnas som bekant tvenne melodier till denna sång, båda i harmoniseringar av Bach. Av dessa synes anmälaren den från 1679 härstammande melodien betydligt överlägsen den i Kyrklig sång anförda. Den av Bach komponerade melodien kan möjligen anses alltför litet församlingsmässig. I ännu högre grad gäller, vad här sagts, om N:r 176: *Hos kristna städs glänser det invärtes livet*. Den av Bach harmoniserade, i Freylingshausens *Gesangbuch* förekommande melodien är en verklig pärla bland andliga sånger, vilket knappast kan sägas om den i Kyrklig sång citerade svenska folkmelodien.

Den harmoniska dräkten, i vilken sångerna framträda, är skäligen brokig. Koralmelodierna införas i koralbokens sättningar. De från andra sångsamlingar lå-

nade melodierna tyckas ha fått föra den harmoniska klädnad, de ägde däri, oförändrad med sig. Detta måste i många fall djupt beklagas. Det borde vara Diakonistyrrelsens angeläget att icke sätta i den svenska, kyrkliga ungdomens händer så tarvliga ting i fråga om harmoniseringen som den till Lewi Petrus' originalkomposition: *Löftena kunna ej svika* (N:r 151.) Det är typisk — »skomakarebas», jag ber om ursäkt för termen, den är i högsta måtto förnärmande för det hedervärda skomakarfacket.

Tillägget av fosterländska och lyriska sånger har utökats bl. a. med några intressanta och roliga gamla folkvisor.

*
*
*

För ledarna av de mera försigkomna kyrkokörer, som längta efter att ta itu med några större ting, är jag lika glad som angelägen att påpeka en av den tyska evangeliska Kyrkosångsföreningen utgiven samling under titeln: *Chorgesänge alter protestantischer Meister* (Verlag C. Bertelsmann, Gütersloh). Såsom utgivare av denna serie stå professorerna Arnold Mendelssohn och Otto Richter. Serien, vars utgivande pågår, omfattar t. v. ett tiotal nummer. Först i serien förekommer Bachs sättning till *Nun lob, mein Seel, den Herren* ur Kantat N:r 28, av Morén upptagen i Hymnarium II till orden: *Dig skall ditt Sion sjunga*. Körsatsen föreligger här emellertid för fyrstämmig kör med orkester och orgel. Alla orkester- och körstämmor finnas separat utgivna till detta liksom de följande numren. Av Heinrich Schütz presenteras den utomordentligt vackra och lätt utförda »kantaten» *Jesu dulcis memoria* — jfr. sv. psb. 157 — för fyra solöröster, två fioler och orgel, samt ur hans »musikalische Exequien»: *Simeons lovsång* samt ytterligare hans *julsång: Heute ist Christus der Herr geboren*, för trestämmig goss- eller kvinnokör, soli och orgel. I samma häfte som den sistnämnda förekommer jämväl Praetorius: *Nun singet und seid froh*, likaledes för kvinnoröster. Jämte de nu nämnda kompositörerna förekomma ock verk av Schein — för påsken, uppbyggd på temat: *Christ lag in Todesbanden* — av Jak. Gallus — en ståtlig åttastämmig dubbelkör —, Franck, Vopelius, Scheidt, Joh. Eccard: tre sånger för femstämmig kör till reformationsfesten (över de svenska psalmerna 124, 144 och 120). I fortsättningen utlovas bl. a. motetter för maskör av Hassler. Priset är hyggligt: partitur (klaverutdrag) för Mark 1: 80—3: —, körstämmor för 15 à 25 pfg., orkesterstämmor 30 pfg.

Från samma förlag har likaledes på det tyska Kyrkosångsförbundets initiativ Arnold Mendelssohn utgivit några lätta koral-kantater under gemensam titel: *Leichte Choralkantaten zu Liedern Paul Gerhardts*. Dessa äro i regel avsedda för ganska begränsade resurser. De kräva unison damkör, barnkör och tre- eller fyrstämmig blandad kör, fioler och orgel samt möjligen flöjter. Jag ville verkligen gärna önska, att våra nybörjare ibland kyrk-körerna finge den första av dessa kantater i händerna. Orden äro hämtade ur den Gerhardttska trosfriska psalmen över

Rom. 8, som J. A. Eklund kongenialt tolkat i Nya psalmerna nr: 595. Till denna koral har Mendelssohn komponerat en melodlodi av stor innerlighet och skönhet, som han sedan låter de olika stämmorna framföra solo och tillsammans. Av de båda andra hittills utkomna kantaterna är *Du meine Seele*, singe den mest krävande ehuru ingalunda svår. Arnold Mendelssohn hör avgjort till de nu levande kompositörer inom det kyrkomusikaliska området, som det är en glädje att lära känna och en förnöjelse att sjunga.

A. Adell.

Meddelanden.

50 år fyllde den 14 oktober musikdirektören O. H. Söderlund, Arvika.

Musikbilagan i septemhernumret, H. Alberts: *Jag är, o Herre, i din makt*, för femstämmig blandad kör, finnes såsom tidigare meddelats tillgänglig i bokhandeln till ett pris av 20 öre per exemplar, samt vid direkt rekvisition från Gleerups förlag.

Äldre årgångar av Tidskriften kunna rekvireras direkt från Gleerups förlag. Pris 2: 25 per årgång.

Kantorsval. Till kantorer vid förenade tjänster ha valts: i Kall H. Orrell, Bodum; i Kastlösa A. Thorbert, S. Rörum; i Ram-sjö G. Simonsson, Nässjö; i Gåsinge N. Kindblad, Stjärnhov; i Nävelsjö H. Karlsson, Stenberg; i Rätan A. Andersson, Bod-sjö; i Svärdsjö A. Björklund, därstädes.

Utmärkelse. Kungl. Maj:t har den 9 nov. tilldelat överläraren, kantor *Anders Fredrik Almström* i Sveg medalj i guld av femte storleken med inskrift: »För medborgerlig förtjänst».

Stöd Tidskrift för Kyrkomusik!

Under de tre år, som denna Tidskrift för Kyrkomusik utkommit, har det varit Redaktionen en mycket stor, av densamma högt uppskattad förmån, att den från vitt skilda håll skriftligen och muntligen fått mottaga erkännssamma uttalanden om Tidskriften. Dessa uttalanden göra det angeläget för Red. att redan i detta nummer lämna meddelandet om att Tidskriftens existens är allvarligt hotad, då prenumerantantalet ej blivit så stort, som beräknats, och då statsbidrag på grund av de av Riksdagen anslagna medlens otillräcklighet ej kunnat erhållas, trots livliga tillstyrkanden från olika myndigheter. Tidskriftens utgivande har därför varit förenat med stora förluster, så dryga, att Tidskriften icke kan komma att utgivas under nästa år, utan att nödiga ekonomiska garantier kunna ställas till Redaktionens förfogande. Red. vågar därför värdsamt hänvända sig till Tidskriftens läsare med en anhållan, att de av dem, som kunna och vilja medverka till möjliggörande av Tidskriftens fortsatta utgivande, genom ekonomiskt understöd utöver prenumerationsavgiften eller genom att utlova medverkan att värva prenumeranter, ville omgående meddela sig med undertecknad.

Stjärnorp den 7 november 1928.

ARTHUR ADELL.